

Konsernijohdon omistajaohjaus, Lempäälän Lämpö Oy / LNG-varaston investointi

Kunnanhallitus 21.08.2023 § 215

5/00.04.02/2023

Valmistelijat kunnanjohtaja Heidi Rämö, talousjohtaja Kari Auvinen, johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Lempäälän Lämpö Oy toimitti kuntaan konserniohjauspyynnön ja 900 000 euron pääoman korotusta koskevan rahoituspyynnön 11.5.2023. Rahoituspyyntö liittyy yhtiön suunnittelemaan LNG-varaston investointiin. Kunnanhallitus käsitteli pyyntöä 5.6.2023 § 154 ja päätti, että asia palautetaan valmisteluun. Kunnanhallitus pyysi päätöksensä yhteydessä lisäselvityksiä Lempäälän Lämpö Oy:ltä.

Lempäälän kunnan konserniohjeen mukaan tytäryhteisön hallituksen tai toimitusjohtajan on kirjallisesti hankittava ennen päätöksentekoa konsernijohdon kirjallinen ennakkokannanotto, kun asia koskee merkittävää tai poikkeuksellista investointia. Konsernijohdon ennakkokannanoton antaa kunnanjohtaja. Tytäryhteisön päätöksenteko ja sen valmistelu ennakkokannanottoa vaativassa asiassa on järjestettävä niin, että kunnanjohtajalla on ennen ennakkokannanottoa mahdollisuus saattaa asia kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Konserniohjeen mukaan kunnan tulee käsitellä investointihanketta ensin omistajaohjauksen näkökulmasta ennen kuin asiaa voidaan saattaa valtuuston päätettäväksi lainantakausta tai muuta rahoitusmuotoa koskevana asiana. Näin ollen Lempäälän Lämmön pääomituspyyntönä vireille tullut asia on uudelleentalmisteltu kunnanhallitukselle konsernijohdon omistajaohjauksena ja konserniohjeen mukaisena ennakkokantana. Käsittely rajoittuu kunnan eli omistajan näkökulmaan siitä, miten omistaja suhtautuu siihen, että yhtiö toteuttaisi kyseisen investoinnin. Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

LNG-varaston investointi

Rahoituspyynnön mukaan Lempäälän Lämpö -konserni suunnittelee toteuttavansa kokonaisarvoltaan [REDACTED] LNG-varaston investoinnin. Yhtiön mukaan LNG-varastoinvestointi on keskeinen tekijä huoltovarmuuden ja riskienhallinnan varmistamiseksi tulevaisuudessa. Jos LNG-investoinnin rahoitus ei toteudu, joutuu yhtiö ottamaan riskin, että lämpöenergiaa ei ole tarjolla talven kovimmilla pakkasilla. Lempäälän Lämmön toimittamassa lisäselvityksessä LNG-varastoinvestoinnin vaikutuksiin on luettu huoltovarmuuden paraneminen, energiahankinnan optimointi ja tehokapasiteetin nosto Marjamäen ja keskustan kaasunjakeluverkon alueella.

[REDACTED]

[REDACTED]

Konsernijohdon omistajaohjaus: ennakkokanta LNG-investoinnin toteuttamiseen

Vaikka kunnanhallitus on ilmaissut yhtiölle omistajapoliittisen linjauksen, jossa yhtiöltä odotetaan energiaomavaraisuuden kasvattamista ja huoltovarmuuden kehittämistä keskipitkällä aikavälillä (KH 29.5.2023 § 137, tahtotila 3), eivät investoinnin vaikutukset ole Lempäälän kunnan intresseissä riittävät, jotta kunta omistajana osallistuisi investoinnin rahoitukseen. Kunnan on tarpeen priorisoida omistajapoliittisten linjaustensa mukaisesti sellaisia investointeja, joissa peruslämpö- ja energiainfrastruktuuria rakennetaan kasvavan kunnan ja elinkeinoelämän tarpeisiin (tahtotila 2).

Kuntastrategia edellyttää velkaantumisen ja velankantokyvyn seuraamista konsernitasolla. Strategiassa todetaan, että kunnan investointiohjelman on oltava talouden kantokykyyn nähden realistinen ja että kunnan asukaskohtainen lainamäärän tulisi olla alle Tampereen kaupunkiseudun kehyskuntien keskitason. Lisäksi kunnanvaltuuston 14.6.2023 § 63 hyväksymän kokonaistalouden suunnitteluohjeen 2024-2026 sekä kunnanhallituksen 7.8.2023 § 199 hyväksymän talousarvion valmisteluohjeen mukaan Lempäälän velkamäärää ja korkokuluja hillitsemään tarkoitettuun talouden korjaussarjaan kuuluu myös investointiohjelman muutoksia, lykkäämistä ja karsintaa.

Lempäälän Lämmön suunnitelmien mukaan LNG-investoinnin rahoitus

Kunnanhallitukselle 5.6.2023 § 154 tehdyssä valmistelussa kunnan rahoitusratkaisu rajattiin lainantakaukseen, jonka ehtoihin kuuluu markkinaehtoinen takausprovisio.

Näin ollen kuntakonsernin kokonaisedun kannalta Lempäälän Lämpö Oy:n ei tulisi sitoa toiminnallisia ja taloudellisia resurssejaan LNG-varaston investointiin, ja investoinnista on järkevää luopua.

Kuntalakiesityksessä todetaan, että kunnan ennakkokäsityksen hankkiminen on keino ohjata ja valvoa konserniin kuuluvan tytäryhteisön toimintaa ja taloutta. Tällainen velvoite ennakkokäsityksen hankkimiseen voi syntyä esimerkiksi silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Tytäryhteisön johdon tulee toimia huolellisesti ja yhteisön edun mukaisesti ja pääomistajan ennakkokäsityksen hankkiminen on näiden velvoitteiden mukaista. (HE 268/2014.)

Ennakkokäsityksen hankkimisessa ei ole kyse yhteisön sisäisen päätöksenteon tai yhteisöä koskevan lain mukaisen toimitusjohtajan tai hallituksen vastuun siirtämisestä kunnanhallitukselle tai konsernijohdolle eikä se merkitsisi minkäänlaisen oikeudellisen yhteisvastuun synnyttämisestä (HE 268/2014). Lopullinen päätösvalta ja vastuu on ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta aina yhteisön omalla päätöksentekoaikavälillä, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä (HE 268/2014, Lempäälän kunnan konserniohje).

Kokousasian liitteenä on Lempäälän Lämpö Oy:n 14.8.2023 toimittama täydennetty lisäselvitys niiltä osin kuin se koskee LNG-investointia. Täydennetty lisäselvitys on osittain salassa pidettävä julkisuuslain 24 §:n 1. momentin kohdan 20 mukaan.

Lempäälän Lämpö Oy on Lempäälän kunnan 100 %:sti omistama tytäryhtiö. Lempäälän Lämmön toimialana on omistaa ja hallita kaukolämpö- ja maakaasuverkostoa, lämpökeskus- ja muita lämpö- ja maakaasulaitteita, huolehtia lämpö- ja maakaasusopimuksen tehneiden kiinteistöjen lämmitykseen, lämpimän käyttöveden valmistukseen ja prosessiin tarvittavan lämpöenergian ja maakaasun jakelusta sekä kiinteistöjen hoitoon, huoltoon ja isännöintiin liittyvistä tehtävistä. Yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta.

Toimivalta: kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Hallintosäännön 4. luvun 1 §:n kohdan 2 mukaan kunnanhallitus antaa konserniyhtiöille niiden erikseen pyytämän omistajaohjauksen. Saman luvun 2 §:n kohdan 3 mukaan kunnanjohtaja antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa.

Lempäälän kunnan konserniohjeen mukaan tytäryhteisön hallituksen tai toimitusjohtajan on kirjallisesti hankittava ennen päätöksentekoa konsernijohtajan kirjallinen ennakkokannanotto, kun asia koskee merkittävää tai poikkeuksellista investointia. Konsernijohtajan ennakkokannanoton antaa kunnanjohtaja. Tytäryhteisön päätöksenteko ja sen valmistelu ennakkokannanottoa vaativassa asiassa on järjestettävä niin, että kunnanjohtajalla on ennen ennakkokannanottoa mahdollisuus saattaa asia kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, heidi.ramo@lempaala.fi, 040 133 7803

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää ennakkokantanaan, että se ei puolla Lempäälän Lämpö Oy:n suunnitelmaa toteuttaa LNG-varaston investointi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen. Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnanvaltuuston II varapuheenjohtaja Jani Saikkonen ei osallistunut esteellisenä (yhteisöjäävi) tämän pykälän käsittelyyn eikä päätöksentekoon. Merkittiin pöytäkirjaan, että johdon erityisavustaja Tuulia Rinne poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 17.49.
Otteet	Lempäälän Lämpö Oy:n puheenjohtaja ja toimitusjohtaja